

Gökyüzü

Alp Akoğlu [alp.akoglu@tubitak.gov.tr

6 Eylül

İlkdördün

14 Eylül

Dolunay

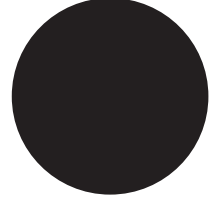
22 Eylül

Sondördün

28 Eylül

Yeniay

Uluslararası Uzay İstasyonu

Akşam günbatımından sonra alacakaranlık sona ererken gökyüzünde yıldızlar belirir. İşte bu sırada yıldızların arasında hareket eden noktacıklar görürüz. Bunlar, çoğu yeryüzüne görece yakın yörüngelerde dolanan yapay uydulardır. Güneş ışınları artık atmosferin üzerimizdeki kısmını aydınlatmasa da birkaç yüz km üzerimizde dolanan bu uydulardan yansır. Onları bu sayede görebiliriz.

Yapay uydular arasında en çok ilgi çeken kuşkusuz Uluslararası Uzay İstasyonu'dur. Bu istasyon, gökyüzündeki en büyük insan yapımı cisimdir. Yaklaşık 350 km yüksekte Dünya'nın çevresini günde yaklaşık 16 kez dolandır. Bu hızı sayesinde gökyüzünde yüksekten uçan bir yolcu uçağı gibi hızlı görünür. Oysa saatte yaklaşık 28.000 km'lik hızıyla bir yolcu uçağından çok daha hızlıdır. Bazı zamanlar gökyüzünü neredeyse bir uçtan diğerine katederek 4-5 dakika kadar gökyüzünde görülebilir.

Uzay istasyonunun parlaklığı Venüs'ünkine yakın olabiliyor. Bu hâliyle uzay istasyonunu kent merkezinden bile kolayca gözlemek mümkün. Bunun için yaklaşık olarak yönünü ve geçiş zamanlarını

bilmek yeterli. İstasyonun bazı geçişleri ufka yakın, bazı geçişleri daha yüksekten olur. Ufka yakın geçişleri, ufkun açık ve havanın temiz olmadığı yerlerden görmek biraz zor olabilir. Bu geçişlerde istasyonun parlaklığı da biraz düşük olur ve geçiş genelde daha kısa sürer.

Yüksek geçişlerde ise istasyon daha parlak görünür ve geçişin süresi beş dakikayı bulabilir. Geçiş başladığında ufkun üzerindeki istasyon sönük görünür ama yükseldikçe parlaklığı artar. Geçişin sonu da ilginçtir. İstasyon bazen gökyüzünde hızla sönükleşir, kıvılcık renk alır ve ardından gözden kaybolur. Bunun nedeni Dünya'nın gölgesine girmeye başlamasıdır.

İstasyonun sönükleşmeye başlamasıyla gözden kaybolması arasında geçen zaman, Güneş'in istasyondaki astronotlara göre ne kadar sürede battığı konusunda bize fikir verir. İstasyon yörüngede çok hızlı hareket ettiğinden, orada Güneş'in batışı yalnızca birkaç saniye sürer.

Yapay uyduların, özellikle de çıplak gözle görülecek kadar parlak olanların geçiş zamanları ve nereden, nasıl görünecekleriyle ilgili bilgilere çeşitli internet sitelerinden ulaşabilirsiniz. Bu sitelerden özellikle Uluslararası Uzay İstasyonu (ISS) ve Iridium uydularıyla ilgili gözlem bilgilerine ulaşmak mümkün. Heavens-Above (www.heavens-above.com) bunlardan biri.

Uzun pozlama yapılarak çekilmiş bu fotoğrafta istasyonun Dünya'nın gölgesine girişini görüyorsunuz.